

ТИПОВІ СИТУАЦІЇ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Мараховський Денис

студент 1 курсу за спеціальністю «Системний аналіз»

Маріупольський державний університет

denysmarakhovskiy@gmail.com

У ст. 42 Закону України «Про освіту» дотримання академічної доброчесності передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації [1]. Метою дослідження було виявити ситуації, пов'язані із порушенням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти в умовах дистанційного навчання, зумовленого поширенням пандемії COVID-19. Серед студентів 1-3 курсів (41 особа) спеціальностей «Системний аналіз» та «Кібербезпека» проводилося анонімне опитування. Учасники мали відповісти на наступне запитання: *Назвіть типові ситуації порушення академічної доброчесності й причини їх виникнення.*

Відповіді студентів уможливили визначити такі найпоширеніші ситуації:

1. Списування навчальних завдань в іншого студента/ів. Здобувачам освіти надаються письмові завдання з різних навчальних дисциплін для індивідуального виконання, проте один зі студентів копіює роботу іншого. Різновидом такої ситуації є «колективне» виконання залікових або екзаменаційних онлайн-тестів на платформі MOODLE, коли студенти обмінюються відповідями на запитання: кожен робить скріншоти своїх результатів та відправляє їх у груповий чат у Viber чи Telegram.

2. Копіювання наукових робіт з Інтернету. При написанні реферату чи курсової роботи студент скачує готову роботу з відповідних онлайн-ресурсів й видає її за свою власну.

3. Компіляція, порушення правил цитування. При написанні наукової роботи чи есе студент вставляє в текст фрагменти з різних джерел, не надаючи посилань на автора, а, навпаки, видаючи матеріал за свій власний.

Серед причин виникнення таких ситуацій здобувачі вищої освіти називають наступні:

- брак часу на якісне виконання завдань через надмірне навчальне навантаження (87,8 % опитаних);

- бажання отримати високі оцінки й водночас побоювання не впоратися самостійно із завданням (58,54 % опитаних);

- недостатня сформованість навичок наукового мовлення, невміння формулювати думки, аналізувати погляди вчених тощо (43,9 % опитаних);

- недостатня обізнаність щодо правил написання наукових робіт, прямого та непрямого цитування (34,15 % опитаних).

Для того, щоб запобігти виникненню ситуацій, пов'язаних із порушенням академічної доброчесності в освітньому процесі, вважаємо за доцільне дотримуватися рекомендацій Я. Тицької [2, с. 195], а саме:

1. Використання спеціалізованого програмного забезпечення для виявлення плагіату. На наш погляд, доцільним є запропонувати студентам самостійно вивчити можливості різноманітних *антиплагіатних* сервісів й програм, та заохочувати до їх застосування з метою самоконтролю та самоперевірки при виконанні навчальних завдань й написанні наукових робіт.

2. Інтеграція в освітні програми навчальних блоків, що стосуються академічної доброчесності, зокрема стандартів академічного письма. Вважаємо, що при викладанні кожної навчальної дисципліни мають висвітлюватися питання академічної доброчесності для того, щоб студенти засвоїли це поняття й усвідомили його значущість. Поділяємо точку зору авторки щодо необхідності популяризації культури боротьби з плагіатом в освітньому процесі.

Література

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII., редакція від 01.01.2018 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Тицька, Я. (2018). «Академічна доброчесність» та «академічна відповідальність» у забезпеченні якості освіти. *Теорія держави і права, 11*. С. 192-195.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАУКОВО-НАВЧАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ

Тепла Оксана

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
романо-германських мов і перекладу*

Зеленська Олена
студентка 1 курсу

Національний університет біоресурсів і природокористування України
tomoxana78@gmail.com

В сучасних умовах глобалізації суспільства питання академічної доброчесності набуває дедалі більшої ваги. З одного боку, швидкий розвиток технологій та вільний доступ до інформаційних ресурсів спростили процес використання та поширення інформації, а, з другого боку, процеси запозичення, привласнення і використання чужих ідей та думок набули широкого поширення (Академічна доброчесність, 2017).

Освіта і наука повинні ґрунтуватися на стандартах й принципах академічної доброчесності, що є показником морального поступу суспільства, академічної культури. Зважаючи на це, тлумачення базових принципів академічної доброчесності студентам є складовою науково-дослідницької роботи. Академічну доброчесність можна трактувати як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, яких повинні дотримуватися учасники навчального процесу для забезпечення довіри до результатів навчальної й наукової роботи (Про освіту, 2017).

Дотримання засад академічної доброчесності є двобічним процесом, до якого залучені як, науково-педагогічні працівники, так і студенти. Саме педагоги є прикладом для наслідування, стимулюють молодих науковців до саморозвитку, проведення наукових досліджень, оприлюднення їх результатів на принципах академічної доброчесності.

Завдання викладача — донести до студента знання, сформувати потрібні навички та компетенції. У процесі навчання студенти опановують частину навчального матеріалу самостійно, що дасть змогу підвищити рівень кваліфікації та рівень знань. Викладач об'єктивно оцінює знання здобувачів освіти, оскільки неадекватне оцінювання навчальних досягнень студентів можна вважати прикладом порушення академічної недоброчесності.

Завдання студента — сумлінно й відповідально ставитися до виконання навчальної програми. Такі явища, як списування або використання заборонених джерел, обман і шахрайство під час оцінювання також є проявами академічної недоброчесності. Важливо у студентів формувати мотивацію до відповідальності перед самим собою.